

Sygn. akt III C 248/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2021 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Justyna Pikulik
Protokolant:	sekretarz sądowy Justyna Zarzecka

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2021 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa G. G.

przeciwko Gminie M. S.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej Gminy M. S. na rzecz powoda G. G. kwotę 2 zł (dwa złote) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 7 lipca 2020 r. do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanej Gminy M. S. na rzecz powoda G. G. kwotę 30 zł (trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt III C 248/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 grudnia 2020 roku powód G. G. wniósł o zasądzenie od Gminy M. S. kwoty 2 złotych wraz z ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 7 lipca 2020 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu G. G. wskazał, że w dniu 25 marca 2015 roku, zaparkował pojazd marki C. (...) przy ulicy (...) w S., w miejscu, w które nie było oznakowane znakami poziomymi. W miejscu tym nie było również wydzielonych konstrukcyjnie miejsc parkingowych, wobec czego powód uznał, że nie ma obowiązku uiszczenia opłaty za postój w strefie płatnego parkowania. Tymczasem pozwana Gmina M. S. obciążyła powoda opłatą z tego tytułu w kwocie 2 złotych, zgodnie z zawiadomieniem o nieopłaconym postoju numer (...). Aby uniknąć przymusu poniesienia opłaty dodatkowej, powód wykupił bilet postojowy o numerze (...). Po wniesieniu opłaty, powód zapoznał się z orzecznictwem sądów administracyjnych, z których wynika, że opłatę za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania pobiera się tylko i wyłącznie w miejscach do tego wyznaczonych i niedopuszczalne jest uznanie całej strefy jako miejsca wyznaczonego. Ponadto powód G. G. wskazał, że wedle art. 13 ust. 1 ustawy o drogach publicznych, korzystający z dróg publicznych są obowiązani do ponoszenia opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania. Natomiast zgodnie z art. 13b ust. 1 ustawy, opłatę pobiera się za postój pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania w wyznaczonym

miejscu, w dni robocze, w określonych godzinach lub całodobowo, co oznaczać ma, że utworzenie strefy płatnego parkowania wiąże się z obowiązkiem wyznaczenia w strefie miejsc do pakowania pojazdów, a opłaty pobiera się wyłącznie za postój w miejscach do tego wyznaczonych. W tej sytuacji, zdanie powoda, pobranie od niego opłaty za postój pojazdu nie znajdowało uzasadnienia prawnego, co uzasadnia żądanie zwrotu zapłaconej z tego tytułu kwoty na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Powód podał, że pismem z dnia 27 czerwca 2020 roku powód wezwał pozwaną do zwrotu kwoty 2 złotych. Wezwanie to okazało się bezskuteczne.

W dniu 8 stycznia 2021 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając w całości żądanie pozwu (ówczesna sygnatura III Nc 2070/20).

Pozwana Gmina M. S. w przepisany terminie zaskarżyła nakaz zapłaty sprzeciwem, w którym wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego żądania Gmina M. S. wskazała, że powód nie wykazał, że parkował samochód przy ul. (...) oraz, że miejsce w którym powód zaparkował samochód było niewłaściwie oznakowane. Pozwana wskazała, że nie sposób uznać, że powód działał w celu uniknięcia przymusu, albowiem w momencie pobrania świadczenia nienależnego nie można było z całą pewnością stwierdzić, że jakkolwiek opłata dodatkowa zostałaby na powoda nałożona. Pozwana wskazała, że powód mógł, lecz nie musiał kupować biletu postojowego, a w przypadku braku zostałaby na powoda nałożona opłata dodatkowa – jednakże nie stanowi ona żadnego przymusu.

Na skutek prawidłowego wniesienia sprzeciwu, nakaz zapłaty stracił moc, zgodnie z przepisem art. 505 § 2 k.p.c. i sprawa została skierowana do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym.

W piśmie z dnia 31 marca 2021 roku, złożonym w celu ustosunkowania się do twierdzeń i wniosków zawartych w sprzeciwie od nakazu zapłaty, G. G. podtrzymał żądanie pozwu oraz zaprzeczył wszelkim nie przyznanym twierdzeniom.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 25 marca 2015 roku o godz. 9:24 powód G. G. zaparkował użytkowany pojazd marki C. (...) o numerze rejestracyjnym (...) przy ul (...) w S.- pomiędzy ul. (...).

Dowód:

-upomnienia z dnia 16 lipca 2015 roku – k. 8-9;

-wydruk z portalu systemu informacji przestrzennej miasta S. wraz wyciągiem projektu stałej organizacji ruchu – k. 10-11;

- bilet postojowy o nr (...) z dnia 25 marca 2015 roku – k. 14.

-przesłuchanie powoda G. G. w charakterze strony – k. 56, k. 59;

W dniu 25 marca 2015 roku ul. (...) leżała w obrębie strefy płatnego parkowania w podstrefie A oznakowanej pionowym znakiem drogowym D-44 określonym w załączniku do rozporządzenia. Miejsca postojowe nie były oznakowane znakami poziomymi D-18.

Parkowanie pojazdów samochodowych na tej ulicy było płatne w dni robocze (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 8:00 do 17:00, z wyjątkiem 2 maja, 24 grudnia, 31 grudnia i innych okresów przy wystąpieniu szczególnie uzasadnionych okoliczności.

Na dzień 25 marca 2015 roku, opłaty za parkowanie uiszczano z chwilą rozpoczęcia parkowania między innymi poprzez wykup biletu w urządzeniu kasującym przy użyciu monet.

Dowód:

-wydruk z portalu systemu informacji przestrzennej miasta S. wraz wyciągiem projektu stałej organizacji ruchu – k. 10-11;

-przesłuchanie powoda G. G. w charakterze strony – k. 56, k. 59;

W odpowiedzi na pismo powoda skierowane do pozwanej 3 marca 2017 roku, pozwana w piśmie z dnia 12 czerwca 2017 roku wskazała m.in., że cały pas drogowy jest miejscem, w którym kierowcy obowiązani są do wnoszenia opłat za parkowanie na drogach publicznych objętych strefą, nie wyłączając części nieoznakowanych znakami pionowymi i poziomymi.

Dowód:

- pismo z dnia 12 czerwca 2017 roku – k. 12;

-pismo z 29 czerwca 2017 r. k.13;

-przesłuchanie powoda G. G. w charakterze strony – k. 56, k. 59;

Pismem z dnia 23 grudnia 2020 roku G. G. wezwał Gminę M. S. do zwrotu kwoty 2 złotych wraz z odsetkami, uiszczonej w dniu 25 marca 2015 roku tytułem opłaty za parkowanie pojazdu marki C. (...) o numerze rejestracyjnym (...) przy ul (...) w S., jako kwoty pobranej od niego nienależnie.

Pismo zostało doręczone pozwanej w dniu 27 czerwca 2020 roku.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 23 marca 2020 roku.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się za uzasadnione w całości.

W przedmiotowej sprawie powód G. G. domagał się zasądzenia od pozwanej Gminy M. S. kwoty 2 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 7 lipca 2020 roku do dnia zapłaty.

Powód domagał się zwrotu opłaty uiszczonej za postój w strefie płatnego parkowania, wskazując, że nie był zobowiązany do spełnienia świadczenia z tego tytułu, ponieważ miejsce postojowe, na którym parkował pojazd nie było właściwie oznaczone, a zatem nie mogło być uznane za „wyznaczone miejsce” w rozumieniu art. 13b ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470, 471, 1087, 2338, z 2021 r. poz. 54, 720).

Obowiązek uiszczania opłat za postój pojazdu w strefie płatnego parkowania wynika z przepisu art. 13 ust. 1 i 13 b ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470, 471, 1087, 2338, z 2021 r. poz. 54, 720). W wyroku z dnia 10 grudnia 2002 roku (syng. akt P 6/02) Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił, że przedmiotowa opłata, przewidziana za korzystanie z obiektów publicznych, jakimi są drogi publiczne, jest swoistą zapłatą za uzyskanie zindywidualizowanego świadczenia oferowanego p[rzez podmiot prawa publicznego. Jest to świadczenie pieniężne, powszechne, bezzwrotne, ustalane jednostronnie przez państwo i jako dochód publiczny, może być pobrane w drodze egzekucji administracyjnej. Jednocześnie należy wskazać, że opłaty za postój pojazdu w strefie płatnego parkowani, z tego powodu, nie zostały wymienione w przepisie art. 2 ust 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325, 1423, 2122, 2121, 2320, z 2021 r. poz. 72, 694), nie mogą

być traktowane jako nadpłaty podatku podlegające szczególnemu unormowaniu w zakresie zasad i trybu ustalania nadpłaty podatkowej i jej zwrotu. Również i przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych nie regulują kwestii związanych ze zwrotem opłaty za parkowanie w strefie płatnego parkowania, co przesądza o dopuszczalności drogi sądowej do dochodzenia ich zwrotu na podstawie przepisów o świadczeniu nienależnym (po uchwałę Sądu najwyższego z dnia 16 maja 2007 rok, o sygn. akt III CZP 35/07).

Żądanie powoda znajduje zatem – w świetle przytoczonych w uzasadnieniu żądania pozwu okoliczności faktycznych podstawę prawną w treści przepisu art. 405 k.c. w związku z art. 410 § 1 i 2 k.c. Zgodnie z treścią art. 405 k.c. wskazuje się, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Z kolei zgodnie z treścią art. 410 § 1 k.c. wskazuje się, że przepisy artykułów poprzedzających – czyli odnoszących się do bezpodstawnego wzbogacenia – stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Z kolei w zgodzie z treścią § 2, wskazuje się, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Nienależne świadczenie jest szczególnym przypadkiem bezpodstawnego wzbogacenia. Świadczenie to odróżnia się od pozostałych przypadków bezpodstawnego wzbogacenia źródłem powstania, albowiem do zaistnienia tego zobowiązania dochodzi w wyniku spełnienia świadczenia przez zubożonego, a nie poprzez jakiekolwiek inne przesunięcia majątkowe, niebędące świadczeniem. Jednocześnie zachodzi brak podstawy prawnej tego świadczenia. Już sam fakt spełnienia nienależnego świadczenia uzasadnia roszczenie o jego zwrot. W takim przypadku nie zachodzi potrzeba badania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło osobę, na rzecz której zostało spełnione oraz czy majątek spełniającego świadczenie uległ zmniejszeniu. Uzyskanie nienależnego świadczenia wypełnia bowiem przesłankę powstania wzbogacenia, a spełnienie tego świadczenia przesłankę zubożenia. Z chwilą spełnienia świadczenia nienależnego powstaje roszczenie kondykcyjne, którego treścią jest obowiązek dokonania czynności faktycznej lub prawnej stanowiącej świadczenie przeciwne do spełnionego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 4 listopada 2015 roku, I ACa 510/15).

Dla uwzględnienia żądania pozwu tym zakresie konieczne jest zatem łączne wskazanie obydwu przesłanek, tj. faktu spełnienia świadczenia i faktu braku obowiązku w tym zakresie, a ciężar dowodu co do tych okoliczności, spoczywa na stronie powodowej. Stosownie bowiem do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu, wynikającym z przywołanego przepisu, powód jest zobowiązany do wykazania wszystkich okoliczności uzasadniających jego roszczenie tak co do zasady, jak i co do wysokości. Pozwany zaś, który odmawia uczynienia zadość żądaniu powoda, obowiązany jest udowodnić fakty wskazane na to, że uprawnienie powodowi nie przysługuje. Spoczywający jednakże na pozwanym obowiązek dowiedzenia okoliczności wskazujących na wygaśnięcie zobowiązania nie może wyprzedzać ciężarowego na powódzie obowiązku udowodnienia powództwa (por. wyrok Sadu najwyższego z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CSK 299/06). Ponadto wskazać należy, że obowiązek przedstawienia dowodów, zgodnie z przepisem art. 3 k.p.c. spoczywa na stronach, zaś ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że powód winien udowodnić, że nie zaistniały przesłanki do obciążenia go obowiązkiem uiszczenia opłaty, a zatem przede wszystkim, że uiszczył on w dniu 25 marca 2015 roku kwotę 2,00 złotych tytułem opłaty za postój pojazdu samochodowego na drodze publicznej w strefie płatnego parkowania poprzez dokonanie zakupu biletu postojowego o numerze (...) oraz, że postój pojazdu odbywał się w miejscu, które nie miało cech miejsca wyznaczonego w rozumieniu art. 13 b ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych.

Pozwana zaś, w celu odparcia żądania pozwu, winna wykazać stosownie do podniesionych w sprzeciwie zarzutów, że powodowi nie przysługuje uprawnienie do żądania zwrotu świadczenia, ponieważ miejsce, w którym zaparkował powód było prawidłowo oznaczone oraz, że powód wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany.

W ocenie Sądu, powód wykazał istnienie przesłanek uzasadniających żądanie pozwu.

O nienależytym świadczeniu w rozumieniu treści przepisu art. 410 § 2 k.c. może być mowa, gdy zostało ono spełnione pomimo braku podstawy prawnej ku temu, tj. gdy obowiązek jego spełnienia nie wynikał ani z umowy, ani z ustawy, ani też z innego zdarzenia prawnego.

Przepis art. 13 ust. 1 ustawy o drogach publicznych stanowi, że korzystający z dróg publicznych obowiązani są do ponoszenia opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania i w śródmiejskiej strefie płatnego parkowania. Zgodnie z art. 13 b ust. 1 tej ustawy, opłatę, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 lit. a, pobiera się za postój pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania, w wyznaczonym miejscu, w określone dni robocze, w określonych godzinach lub całodobowo. Z kolei ust. 3 i 4 przytaczanego przepisu wskazuje, że rada gminy (rada miasta) na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zaopiniowany przez organy zarządzające drogami i ruchem na drogach, może ustalić strefę płatnego parkowania lub śródmiejską strefę płatnego parkowania, a przy ustalaniu tych stref:

- 1) ustala wysokość opłaty, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 lit. a lub b, z tym że opłata za pierwszą godzinę pojazdu samochodowego nie może przekroczyć w strefie płatnego parkowania – 0,15% minimalnego wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564),
- 2) może wprowadzić opłaty abonamentowe lub zryczałtowane oraz zerową stawkę opłaty dla niektórych użytkowników drogi;
- 3) określa sposób pobierania opłat, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1.

Z kolei opłatę, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, pobiera zarząd drogi, a w przypadku jego braku zarządca drogi.

W świetle treści cytowanych przepisów obowiązek uiszczenia opłaty za parkowanie pojazdu samochodowego w strefie płatnego parkowania wynika z mocy samego prawa tj. z cytowanego przepisu art. 13 ust. 1 i art. 13b ust. 1 ustawy o drogach publicznych i wydanej na tej podstawie zawartego w jej treści upoważnienia uchwały rady gminy, która na podstawie przepisu art. 87 ust. 2 Konstytucji RP stanowi akty prawa miejscowego, obowiązujący każdego na obszarze działania organu, który go ustanowił. Obowiązek ten winien być wykonany niezwłocznie po wystąpieniu określonego stanu faktycznego, z wystąpieniem którego ustawa wiąże obowiązek zapłaty. Wskazać przy tym należy, że dla realizacji obowiązku poniesienia opłaty parkingowej nie jest konieczna jego konkretyzacja w drodze indywidualnego aktu administracyjnego, np. decyzji administracyjnej. Przywołane przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych wiążą obowiązek uiszczenia opłaty za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania z postojem pojazdu samochodowego w strefie płatnego parkowania w wyznaczonym miejscu. Ustalenie strefy płatnego parkowania nie jest równoznaczne z wyznaczeniem miejsc płatnego postoju. Nie cały bowiem obszar strefy płatnego parkowania jest miejscem wyznaczonym. Utworzenie strefy płatnego parkowania wiąże się z obowiązkiem wyznaczenia w tej strefie miejsc dla parkowania pojazdów, a opłaty pobierane są wyłącznie za postój w wyznaczonym w strefie płatnego parkowania miejscu. Tym samym aby można było pobrać opłatę za postój pojazdu w strefie płatnego parkowania, postój musi spełniać łącznie następujące przesłanki: 1) na drodze publicznej, 2) w strefie płatnego parkowania, 3) w wyznaczonym miejscu. Obowiązek poniesienia opłaty tytułem zaparkowania pojazdu samochodowego w strefie płatnego parkowania pojawia się zatem w momencie pozostawienia pojazdu w wyznaczonym do tego miejscu na terenie tej strefy. Pobór opłaty z tego tytułu wykluczony jest natomiast za postój pojazdu w każdym innym miejscu strefy poza miejscem wyznaczonym. Nie można bowiem odmówić przepisowi art. 13 b ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych znaczenia normatywnego i ustalać miejsca płatnego postoju jedynie na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 tej ustawy (cała strefa płatnego parkowania). Celem regulacji dotyczącej opłat za postój pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania, określonym w art. 13 b ust. 2 ustawy jest usprawnienie ruchu pojazdów w obszarach o znacznym deficycie miejsc postojowych, z uwzględnieniem ogólnych przepisów prawnych o ruchu drogowym. Pobieranie opłat za postój w każdym miejscu, w granicach wyznaczonej strefy

parkowania wywoływałyby skutki przeciwstawne do zamierzonych. Oznaczałoby faktyczną aprobatę dla zachowań korzystających z dróg publicznych, które są niezgodne z przepisami prawa - naruszają ograniczenia i zakazy postoju ((por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 20 grudnia 2012 roku, (...); z dnia 25 listopada 2014 roku, (...); z dnia 10 grudnia 2015 roku, I OSK (...); z dnia 17 lutego 2016 roku, I OSK (...); z dnia 21 czerwca 2016 roku, (...) 233/15; z dnia 28 września 2017 r. , (...); z dnia 9 października 2017 roku, (...) 2/17; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w S. z dnia 14 lutego 2018 roku, I SA/Sz 987/17).

Stosownie do treści punktu 5.2.18 Załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 roku w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczenia na drogach (Dz. U. z 2003 roku, Nr 220, poz. 2181 ze zm.) w celu oznaczenia miejsca przeznaczonego do postoju pojazdów (zespołów pojazdów), z wyjątkiem przyczep kempingowych stosuje się znak D – 18. Jeżeli na parkingu dopuszczone jest pozostawienie na postoju przyczep kempingowych, pod znakiem D-18 umieszcza się tabliczkę T-23e. Jeżeli parking przeznaczony jest do postoju tylko określonego rodzaju pojazdów, w dolnej części znaku umieszcza się symbol pojazdu barwy białej zgodny z przedstawionymi na tabliczkach T-23 lub na znaku F-20. Zgodnie natomiast z punktem 5.2.50 znak D-44 "strefa płatnego parkowania" (rys. 5.2.50.1) stosuje się w celu wskazania strefy, w której w określone dni robocze, w określonych godzinach lub całodobowo pobierana jest opłata za postój pojazdu samochodowego. Znak D-44 ma wymiary ustalone dla grupy znaków dużych. Na znaku obok napisu "Postój płatny" wskazuje się sposób wnoszenia opłaty za postój pojazdu samochodowego przez umieszczenie napisu lub symbolu parkometru, karty zegarowej lub biletu. Jeżeli obowiązek wnoszenia opłaty za postój pojazdu samochodowego dotyczy określonych dni roboczych lub godzin, pod napisem "Postój płatny" umieszcza się informację określającą zakres stosowania znaku D-44. Symbole stosowane na znaku D-44 pokazano na rys. 5.2.50.2. Znak D-44 umieszcza się na wszystkich ulicach doprowadzających ruch do obszaru, na którym została ustalona strefa płatnego parkowania. W strefie oznakowanej znakiem D-44 miejsca dla postoju pojazdu samochodowego wyznacza się znakami pionowymi określonymi w pkt 5.2.18 oraz znakami poziomymi określonymi w załączniku nr 2 do rozporządzenia w: pkt 5.2.4, pkt 5.2.5, pkt 5.2.6 i pkt 5.2.9.2. Zgodnie z punktem 5.2.4. Załącznika nr 2 znak P-18 "stanowisko postojowe" (rys. 5.2.4.1) stosuje się w celu wyznaczenia miejsc postoju na części jezdni i chodnika oraz na wydzielonych parkingach bez ustalonych konstrukcyjnie stanowisk. Na obszarach, gdzie wyznacza się miejsca postojowe, należy przewidzieć stanowiska przeznaczone dla pojazdów osób niepełnosprawnych. Stanowiska postojowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych powinny mieć nawierzchnię barwy niebieskiej. Znak P-19 "linia wyznaczająca pas postojowy" (rys. 5.2.5.1) stosuje się na drogach w obszarze zabudowanym w celu:

- wskazania pasa przeznaczonego do postoju pojazdów przy krawędzi jezdni lub zatoki postojowej,
- wyznaczenia miejsc postojowych częściowo na jezdni, częściowo na chodniku.

Szerokość pasa postojowego powinna być nie mniejsza niż 2,0 m.

Zaleca się, aby początek pasa postojowego na jezdni był wykonany z zachowaniem minimalnego skosu 1:3. Przykład zastosowania znaku P-19 do wyznaczenia pasa postojowego na jezdni pokazano na rysunku 5.2.5.2. W wyroku z dnia 3 lipca 2018 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. (sygn. akt I SA/Gl 30/18) wyraził pogląd, że wyznaczenie miejsce do parkowania w strefie płatnego parkowania może nastąpić nie tylko poprzez ich oznaczenie znakami poziomymi ale również poprzez konstrukcyjne ustalenie stanowisk na wydzielonych parkingach.

W świetle przywołanych przepisów obowiązek uiszczenia opłaty za parkowanie pojazdu samochodowego powstaje w przypadku zaparkowania pojazdu w strefie płatnego parkowania oznakowanej znakiem pionowym D - 18 na miejscu wyznaczonym znakami pionowymi P – 19.

Na podstawie delegacji zawartej w ww. przepisach Gmina M. S. podjęła w dniu 25 czerwca 2012 roku uchwałę nr XX/564/12 w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych Miasta S. oraz sposobu ich pobierania, na podstawie której ustalono strefę płatnego parkowania, która została podzielona na dwie podstrefy o zróżnicowanych opłatach za parkowanie – podstrefę A i podstrefę B, oznakowane, zgodnie z par. 2 ust. 2 pkt 1 i 2 – pionowym znakiem drogowym D – 44 określonym w załączniku

do rozporządzenia z umieszczoną dodatkowo informacją Podstrefa A, Podstrefa B. Zgodnie z postanowieniem par. 3 ust. 1 uchwały parkowanie pojazdów samochodowych na tej ulicy było płatne w dni robocze (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 8:00 do 17:00, z wyjątkiem 2 maja, 24 grudnia, 31 grudnia i innych okresów przy wystąpieniu szczególnie uzasadnionych okoliczności. Opłaty za parkowanie w strefie uiszcza się z chwilą rozpoczęcia parkowania między innymi poprzez wykup biletu w urzędzeniu kasującym przy użyciu monet o nominałach 10 groszy, 20 groszy, 50 groszy, 1 złoty, dwa złote o 5 złotych lub karty strefowej (par. 4 pkt 1 uchwały).

Zgodnie z Załącznikiem nr 1 do ww. uchwały strefa płatnego parkowania – podstrefa B obejmuje ulicę (...). Miejsca postojowe przy tej ulicy w dniu 25 marca 2015 roku oznakowane były jedynie znakiem poziomym D – 18 (poprzednio: D – 44). W tym dniu miejsca parkingowe przy tej ulicy nie były oznaczone znakiem pionowym. Miejsca postojowe nie były również wydzielone konstrukcyjnie. Tym samym pobieranie opłat za postój pojazdu samochodowego w strefie płatnego parkowania na tej ulicy wykraczało poza umocowanie zawarte w przepisach ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych.

Powód w celu wykazania, że 25 marca 2015 roku opłacił postój należący do niego pojazdu samochodowego przy ulicy (...) kwotą 2,00 złote przedłożył bilet parkingowy, wydruk z portalu systemu informacji przestrzennej miasta S. wraz wyciągiem projektu stałej organizacji ruchu oraz upomnienie z dnia 16 lipca 2015 r., które wskazują miejsce zaparkowania pojazdu, godzinę parkowania oraz godzinę zakupu biletu. Dowody te pozwalają na ustalenie w sposób nie budzący wątpliwości, że załączony do pozwu bilet postojowy został zakupiony w związku z koniecznością uiszczenia opłaty za postój uwidocznionego na załączonym zdjęciu pojazdu. Przesądza o tym porównanie daty i godziny wskazane w upomnieniu oraz daty i godziny zakupu biletu parkingowego, które są zbieżne.

Powód wykazał zatem istnienie przesłanek uzasadniających żądanie zwrotu uiszczonej opłaty za parkowanie pojazdu jako świadczenia nienależnego. Strona pozwana nie zaoferowała żadnego dowodu, który podważyłby prawdziwość i wiarygodność dowodów złożonych przez powoda, dlatego też Sąd uznał te dowody za przydatne do poczynienia ustaleń faktycznych w sprawie.

Pozwany nie wykazał natomiast aby zaistniały podstawy do odmowy uwzględnienia żądania pozwu na podstawie przepisu art. 411 pkt 1 k.c. Zgodnie z jego treścią nie można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli spełniający świadczenia:

- 1) jeśli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej;
- 2) jeżeli spełnienie świadczenie czyni zadość zasadom współzycia społecznego;
- 3) jeżeli świadczenie zostało spełnione w celu zadośćuczynienia przedawnionemu roszczeniu;
- 4) jeżeli świadczenie został spełnione, zanim wierzytelność stała się wymagalna.

Celem przepisu art. 411 pkt 1 k.c. jest przekreślenie roszczenia restytucyjnego w tych wypadkach, gdy spełniający świadczenie ma pełną, nienaruszoną przez jakiekolwiek wątpliwości świadomość, że może bez ujemnych dla siebie konsekwencji prawnych go nie wykonać, a mimo to je spełnia. (...) w rozumieniu art. 411 pkt 1 k.c. jest to całkowita świadomość tego, iż świadczenie się nie należy i że spełniający je może bez ujemnych dla siebie konsekwencji prawnych go nie wykonać, a mimo to je spełnia. Świadomość spełniającego świadczenie zachodzi wtedy, gdy zarówno znany jest mu stan faktyczny, jak i stan prawny uzasadniający brak obowiązku świadczenia. Istotne znaczenie dla oceny stanu wiedzy ma przy tym data spełnienia świadczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 czerwca 2017 roku, I ACa 69/17; wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie: z dnia 21 października 2016 roku, I ACa 1760/15 oraz z dnia 15 stycznia 2015 roku, I ACa 1035/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 maja 2014 roku, I ACa 246/14). Jednocześnie wskazać należy, że wątpliwości co do obowiązku spełnienia świadczenia nie mogą być utożsamiane z wymaganą przez przepis art. 411 pkt 1 k.c. pozytywną wiedzą dłużnika o braku powinności spełnienia świadczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 1997 roku, III CKN 236/97, z dnia 10 czerwca 2003 roku, I CKN 390/01).

Wskazywana przez stronę pozwaną okoliczność, że obowiązek zapłaty będącej przedmiotem sporu opłaty wynika wprost z przepisu ustawy, która wskazuje przesłanki uzasadniające powstanie obowiązku uiszczenia opłaty, ani też treść uzasadnienia wyroków uwzględniających roszczenie powoda kierowane przeciwko Gminie M. S. o zwrot opłat za postój w miejscach oznaczonych niezgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami, nie może stanowić w okolicznościach faktycznych sprawy przesłanki uzasadniającej oddalenie powództwa. Gmina M. S., pomimo tego, że niewątpliwie w dniu 25 marca 2015 r. również „wiedziała” o wydaniu przeciwko nie wyroków uwzględniających powództwo G. G., a zatem i o tym, w jaki sposób rozumiane są przepisy przewidujące obowiązek uiszczenia opłat za parkowanie pojazdów w strefie płatnego parkowania, nie tylko nie oznaczyła miejsc parkingowych przy ul. (...) w prawidłowy sposób, ale obciążała kierujących pojazdami opłatami z tego tytułu, wskazując nadto, że uchybienie obowiązkowi uiszczenia opłaty uzasadnia obciążenie parkującego pojazd również i opłatą dodatkową.

Nadto wskazać należy, że przepis art. 13 ust. 1 i art. 13 b ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych nie był wykładany jednolicie, czego strona pozwana miała świadomość, ponieważ w uzasadnieniu sprzeciwu przytoczyła korzystne dla siebie judykaty. Sądy administracyjne wydawały orzeczenia, w których stwierdzały, zgodnie ze stanowiskiem strony powodowej, że obowiązek uiszczenia opłaty za parkowanie powstaje tylko i wyłącznie przypadku parkowania pojazdu w strefie płatnego parkowania w miejscu wyznaczonym, tj. oznakowanym równocześnie znakiem pionowym D – 18 (D- 44) oraz znakiem poziomym P -19 (por. orzeczenia przywołane powyżej) jak i orzeczenia, w których stwierdzano, że za miejsce postojowe uważać należy zatem każde miejsce, które może być lub faktycznie wykorzystywane jest przez użytkowników jako miejsce parkowania pojazdów samochodowych. Natomiast pojęcie miejsce wyznaczone należy traktować jako kwestię techniczną i rozumieć jako miejsce wyznaczone do parkowania na drodze publicznej (przywołany w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 sierpnia 2015 roku, (...)). Nadto Gmina M. S. w uchwale z września 2016 roku uznającej za zasadną skargę mieszkańca Z. w sprawie oznakowania strefy płatnego parkowania, przyznając temu mieszkańcowi rację co do tego, że strefa płatnego parkowania nie jest prawidłowo oznaczona, wskazała, że nie można przyjąć takiej interpretacji przepisów, która mówi, że w niewyznaczonych miejscach kierowcy nie mają obowiązku płacenia za postój. Tym samym przedmiotowa uchwała nie zwalania kierowców z opłat za postój samochodów na obszarze strefy płatnego parkowania, także w miejscach nie oznakowanych. Niejednolita wykładnia przepisu oraz stanowisko Gminy M. S. prezentowane w ww. uchwale, a także praktyka pobierania opłat, pomimo braku po temu podstaw prawnych przesądzają o tym, że w przypadku powoda nie sposób mówić o tym, że 16 grudnia 2019 roku miał on całkowitą świadomość tego, iż świadczenie Gminie M. S. się nie należy i że może bez ujemnych dla siebie konsekwencji prawnych go nie wykonać.

Pozwana w swoich rozważaniach w przypadku uwzględnienia twierdzeń powoda usiłowała wskazać, że nie należy mu się zwrot świadczenia nienależnego, albowiem nie działał on pod przymusem w chwili kupowania biletu postojowego, albowiem mógł, a nie musiał je kupić, a opłata dodatkowa nie stanowi żadnego przymusu. Ponadto pozwana wskazała, że sam brak zakupu postojowego nie prowadzi do egzekucji, albowiem najpierw powstaje obowiązek uiszczenia opłaty dodatkowej, a następnie później zgodnie z przepisami o egzekucji w administracji konieczne jest wysłanie upomnienia, a dopiero potem może zostać wszczęte postępowanie egzekucyjne.

Należy jednak wskazać, że pojęcie przymusu, o jakim mowa w art. 411 pkt 1 k.c., nie może być interpretowany w sposób zawężający. Odnosi się ono nie tylko do sytuacji, w których zubożony spełnił świadczenie w poczuci zagrożenia egzekucją, ale także do innych sytuacji, w których działał on w celu uniknięcia ujemnych dla niego konsekwencji mających wymiar ekonomiczny (por. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 roku, II CSK 541/16). W niniejszej sprawie powód istotnie działał w celu uniknięcia ujemnych dla niego konsekwencji mających wymiar ekonomiczny, albowiem mimo iż sama strata z 2,00 zł nie jest znacząca, o tyle przypadku niewykupieniu biletu automatycznie zostałaby na niego nałożona opłata dodatkowa. Pozwana co prawda wskazała, iż na powodzie nie ciążył obowiązek opłaty biletu, jednakże w dalszej części wprost wskazała, że w przypadku niewykupienia biletu zostałaby na powoda nałożona opłata dodatkowa. Jednakże istotnie w przypadku niniejszej sprawy należy kwalifikować opłatę dodatkową jako przymus, który uniemożliwia w niniejszej sprawie zastosowanie art. 411 pkt 1 k.c.

W tym kontekście zgodzić się należy z powodem, który podnosił, że uiszczenie opłaty dokonane było w celu uniknięcia przymusu, o którym stanowi art. 411 pkt 1) kc. Zgodnie z art. 13f ustawy o drogach publicznych za nieuiszczenie opłat, o których mowa w art. 13 ust.1 pkt pobiera się opłatę dodatkową, której wysokość określa rada gminy, a pobiera zarząd lub zarządca drogi. Odnosząc się do charakteru tej opłaty Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 grudnia 2002 roku (sygn. akt P 6/02) wyjaśnił, że przedmiotowa opłata, przewidziana za korzystanie z obiektów publicznych jakimi są drogi publiczne, jest swoistą zapłatą za uzyskanie zindywidualizowanego świadczenia oferowanego przez podmiot prawa publicznego. Jest to świadczenie pieniężne, powszechne, bezzwrotne, ustalane jednostronnie przez państwo i jako dochód publiczny, przymusowy, może być pobrane w drodze egzekucji administracyjnej. Jak wskazał dalej, art. 13 f reguluje rodzaj sankcji administracyjnej w postaci opłaty za uchylenie się od uiszczenia opłaty przewidzianej za parkowanie. Jest ona administracyjną karą pieniężną mającą na celu mobilizowanie podmiotów do terminowego i prawidłowego wykonywania obowiązków na rzecz państwa. Powyższe oznacza, że do uiszczenia opłaty dodatkowej – która stanowi skutek braku opłaty za parkowanie - obywatel może zostać przymuszony w drodze egzekucji administracyjnej, co wchodzi w zakres pojęcia przymusu sformułowanego w przepisach dotyczących świadczenia nienależnego (por. w tym zakresie rozważania Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 19 listopada 2010 r., III CZP 88/10).

Reasumując, Gmina M. S. w dniu 25 marca 2015 roku nie tylko nie oznaczyła miejsc parkingowych przy ul. (...) w prawidłowy sposób, ale obciążała kierujących pojazdami opłatami z tego tytułu, wskazując nadto, że uchybienie obowiązkowi uiszczenia opłaty uzasadnia obciążenie parkującego pojazd również i opłatą dodatkową.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uwzględnił powództwo i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 lipca 2020 roku do dnia zapłaty.

Roszczenie o odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego znajduje oparcie w treści art. 481 § 1 i 2 k.c. Zgodnie z treścią przytoczonego przepisu, wskazać należy, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli zaś stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzycielność jest oprocentowana według stop wyższej, wierzyciel może żądać odsetek ustawowych za opóźnienie według tej wyższej stopy. Dłużnik popada w opóźnienie jeśli nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie, w którym stało się ono wymagalne także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2003 r., sygn. II CK 146/02). Z brzmienia art. 410 k.c. nie wynika termin, w jakim nastąpić ma wykonanie obowiązku zwrotu spełnionego świadczenia, co nakazuje odwołać się w tym zakresie do reguł ogólnych art. 455 k.c., który stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie winno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 września 2015 roku, I ACa 651/15, Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 lipca 2015 roku, I ACa 9/15). Skutkiem wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia jest to, że świadczenie staje się wymagalne. Z chwilą wezwania do zapłaty zobowiązanie bezterminowe przekształca się z mocy ustawy w zobowiązanie terminowe, a na dłużniku spoczywa obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia. Pojęcie „niezwłocznego spełnienia świadczenia” oznacza spełnienie świadczenia w takim terminie, w jakim działający prawidłowo dłużnik mógłby je spełnić w normalnym toku prowadzenia swoich spraw.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że powód wezwał pozwaną do zapłaty żądanej kwoty pismem z dnia 23 czerwca 2020 roku. Pismo to zostało doręczone Gminie M. S. 27 czerwca 2020 roku, a zatem pozwana winna spełnić świadczenie do dnia 7 lipca 2021 roku. Skoro tego nie uczyniła popadła w opóźnienie, uzasadniające żądanie zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. Przepis art. 98 § 1 k.p.c. stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego

dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty te, zgodnie z treścią art. 98 § 2 k.p.c. składa się uiszczona przez powoda opłata sądowa od pozwu w kwocie 30 złotych.

Sygn. akt III C 248/21

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować w kontrolce uzasadnień.
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanej.
3. Zarządzenie wykonać w terminie 7 dni.
4. Przedłożyć akta z apelacją lub za 30 dni od wykonania zarządzenia.

18.05.2021 r, SSR Justyna Pikulik